

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 lipca 2015r. Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. W., przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K., o zapłatę, zasądził do strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.200,22 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 12 lutego 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 717,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 600,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Przedmiotowe orzeczenie w całości apelacją zaskarżyła strona pozwana, która zarzucając rozstrzygnięciu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie:

a) art. 509 k.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że powód posiada legitymację czynną do występowania w niniejszym procesie, mimo iż nie doszło do skutecznego przeniesienia wierzytelności na powoda w związku z faktem, iż umowa pomiędzy stronami była nieważna oraz poprzez uwzględnienie powództwa w sytuacji, w której powyższa okoliczność powinna skutkować jego oddaleniem a priori,

b) art. 103 § 1 i § 3 k.c. w zw. z art. 410 k.c. poprzez przyjęcie, że działanie bez umocowania skutkuje dla osoby, w imieniu której umowa została zawarta, odpowiedzialnością z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, podczas gdy wniosek taki jest niedopuszczalny na gruncie obowiązujących przepisów, a działanie bez umocowania w wypadku braku potwierdzenia ze strony mocodawcy nie powinno wiązać się dla niego z odpowiedzialnością cywilnoprawną,

1. Naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, w szczególności art. 321 k.p.c. poprzez orzeczenie ponad żądanie w sytuacji, w której żądaniem pozwu było objęte zasądzenie określonego świadczenia w postaci wynagrodzenia za wykonanie dzieła w postaci wymiany uszkodzonych szyb zespolonych w budynkach mieszkalnych osiedla mieszkaniowego pn. (...) w S., a sąd orzekł na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, podczas gdy oparcie wyroku na podstawie faktycznej niepowołanej przez powoda jest orzeczeniem ponad żądanie w rozumieniu tego przepisu,

wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego przez radcę prawnego; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Strona powodowa w odpowiedzi na apelację pozwanej wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej podlegała oddaleniu jako bezzasadna. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko powódki, iż wobec stwierdzenia nieważności umowy zawartej z podmiotem niewłaściwie reprezentowanym zasadnie Sąd I instancji przyjął, rozliczenie stron, w zakresie tych prac winno nastąpić według przepisów o świadczeniu nienależnym (art. 410 k.c.), do których stosuje się przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405 k.c.). Zgodnie z treścią art. 410 k.c. uprawnionemu przysługuje roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia. Istotą roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia i nienależnego świadczenia jest przywrócenie równowagi majątkowej poprzez zwrócenie zubożonemu tego co świadczył na rzecz wzbogaconego. Z chwilą spełnienia świadczenia nienależnego, tj. wykonania prac wynikających z nieważnej umowy, po stronie wykonawcy powstaje roszczenie kondykcyjne, którego treścią jest obowiązek dokonania przez wzbogaconego pozwanego czynności stanowiącej świadczenie przeciwne do spełnionego, a zatem zapłaty wynagrodzenia odpowiadającego wartości wykonanych przez zubożonego prac. Ogólne przesłanki

bezpodstawnego wzbogacenia należy rozumieć specyficznie w przypadku nienależnego świadczenia. Już bowiem sam fakt spełnienia świadczenia nienależnego uzasadnia roszczenie kondykcyjne. W takim przypadku nie zachodzi więc potrzeba badania, czy i w jakim zakresie spełnione świadczenie wzbogaciło osobę, na rzecz której świadczenie zostało spełnione jak również czy majątek spełniającego świadczenie uległ zmniejszeniu. Uzyskanie nienależnego świadczenia wypełnia bowiem przesłankę powstania wzbogacenia, a spełnienie tego świadczenia przesłankę zubożenia. Formuła użyta w art. 405 k.c., iż wzbogacenie ma nastąpić „kosztem” zubożonego, a nie „z majątku” zubożonego, stwarza podstawy do wniosku, że przesłanki związku między wzbogaceniem a zubożeniem nie należy rozumieć w duchu rygorystycznie pojmowanej „bezpośredniości” transferu, a tym samym wykorzystywać w celu ograniczenia zobowiązania zwrotu. W przedmiotowej sprawie cedent wykonał prace na rzecz pozwanego jako generalnego wykonawcy inwestycji, który za wykonanie owej inwestycji jako całości, w tym wymiany przedmiotowych okien, otrzymał wynagrodzenie od inwestora. Zatem to pozwany, a nie jego pracownik zlecający wykonanie prac, wzbogacił się w wyniku wykonania przez cedenta świadczenia z nieważnej umowy i to on właśnie winien być adresatem żądania zwrotu równowartości owych prac.

Za niezasadny należało także uznać zarzut naruszenia art. 321 k.p.c. Sąd Rejonowy orzekł w przedmiotowej sprawie na innej niż wskazywana przez stronę powodową podstawie prawnej, nie zaś w oparciu o inną podstawę faktyczną, która jest tożsama z określoną przez stronę powodową, jako podstawa żądania pozwu. Zasądzenie żadanego przez powoda przedmiotu z przyczyn innych, niż były wymienione w pozwie, lecz jednak takich, które wynikają z przedstawionego przez strony stanu faktycznego, nie narusza 321 k.p.c. Podkreślić należy, że wskazanie przez powoda określonej podstawy prawnej dochodzonego roszczenia nie jest wiążące dla sądu, który w ramach dokonywanej subsumcji jest zobowiązany do oceny roszczenia w aspekcie wszystkich przepisów prawnych, które powinny być zastosowane, jeżeli mają oparcie w ustalonych faktach. Ukierunkowanie postępowania wskazaniem przez powoda podstawy prawnej żądania nie prowadzi do formalnego związania sądu podaną podstawą zwłaszcza, gdy okoliczności faktyczne mogą stanowić oparcie dla innej, adekwatnej podstawy prawnej.

Odnosząc się na koniec do zarzutu apelacji braku legitymacji procesowej czynnej zaznaczyć należy, że przedmiotem umowy przelewu była wierzytelność o zapłatę określonej sumy pieniężnej, opisana w umowie w sposób dostateczny pozwalający na dokonanie jej identyfikacji. Be znaczenia zatem pozostaje twierdzenie pozwanej, iż roszczenie objęte przelewem wynikało z umowy w sytuacji stwierdzenia jej nieważności, bowiem powódka dochodziła zapłaty za wykonane konkretne prace, wykonane przez jej poprzednika prawnego na rzecz pozwanej, przy czym prace te zostały przez pozwaną zaakceptowane i przyjęte, brak zaś było ze strony pozwanej inicjatywy dowodowej zmierzającej do wykazania w toku postępowania przed sądem I instancji, iż prace wykonywane na jej rzecz miały charakter nieodpłatny.

Mając na uwadze powyższe apelację pozwanej należało uznać za bezzasadną, co prowadziło do jej oddalenia na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego obejmujących koszty zastępstwa procesowego sprawowanego przez zawodowego pełnomocnika na rzecz powódki w wysokości odpowiadającej najniższej stawce ustawowej oznaczonej dla podanej przez apelującego wartości przedmiotu zaskarżenia orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania.